

- Uvod • Liječenje

Uvod

Pojam hiperbilirubinemija označava nenormalno visoke vrijednosti bilirubina u krvi.

Stare, oštećene ili nenormalne crvene krvne stanice odstranjuju se iz cirkulacije, najvećim dijelom u slezeni. U tom se procesu hemoglobin (protein crvenih krvnih stanica koji nosi kisik) pretvara u žuti pigment zvan bilirubin. Bilirubin cirkulacijom dolazi do jetre gdje se hemijski mijenja (konjugira) i tako izluči u crijevo kao dio žući.

U većine novorođenčadi dolazi do prolaznog povišenja vrijednosti bilirubina u krvi u prvih nekoliko dana života što kožu čini žutom (žutica).

U odraslih, razgradnju bilirubina u crijevu izvode bakterije koje se tamo normalno nalaze. U novorođenčadi nedostaju te bakterije pa se stolicom izlučuje puno bilirubina zbog čega je ona svjetložuta. Štoviše, u crijevu novorođenčeta nalazi se enzim koji mijenja bilirubin na taj način da se olakša ponovna apsorpcija (reapsorpcija) u krv i doprinosi razvoju žutice. Rastom nivoa

bilirubina u krvi, žutica postaje vidljiva, najprije na licu, zatim na prsima a tek onda na nogama. Hiperbilirubinemija i vidljiva žutica obično nestanu nakon prve sedmice života.

Vrlo visoke vrijednosti bilirubina u krvi rezultat su povećanog stvaranja, oskudnog izlučivanja ili jednog i drugog. Ponekad, u zdrave donošene novorođenčadi na prirodnoj prehrani (na prsima) tokom prve sedmice dolazi do sve većeg porasta vrijednosti bilirubina u krvi, a stanje je poznato kao laktacijska žutica. Tačan uzrok ovoga stanja nije sasvim poznat. Laktacijska žutica je obično bezazlena. Postanu li vrijednosti bilirubina ekstremno visoke može se primijeniti plavo svjetlo.

Hiperbilirubinemija obično nema posljedica, ali u nekim rijetkim slučajevima vrlo visokih vrijednosti bilirubin dovodi do oštećenja mozga. Stanje je znano kao kernikterus, a najčešći je u vrlo nezrele i teško bolesne nedonoščadi.

Liječenje hiperbilirubinemije

Blagu hiperbilirubinemiju ne treba liječiti. Učestalo hranjenje u novorođenčeta ubrzava prolazak crijevnog sadržaja smanjujući reapsorpciju bilirubina iz crijeva pa tako i njegov nivo u krvi. Kod viših vrijednosti provodi se fototerapija, postupak pri kom se novorođenče izlaže plavome svjetlu. Obasjavanjem djetetove kože zbivaju se hemijske promjene molekula bilirubina u potkožnom tkivu. Tako promijenjeni bilirubin lakše se izluči bez prethodne potrebe da se konjugira u jetri. Ako je nivo bilirubina opasno visok, krv novorođenčeta zamijeni se svježom (eksangvinotransfuzija koja odstranjuje bilirubin).

Kod laktacijske žutice prehrana na prsima rijetko se prekida na 1-2 dana i to samo kod ekstremno visokih vrijednosti bilirubina. Majka se za to vrijeme redovno izdaja, tako da se dijete može staviti ponovo na prsa, čim vrijednosti bilirubina počnu padati. Vraćanje na prsa ne predstavlja nikakav rizik za dijete.